Det Anarkistiska Biblioteket

B. Traven
Indianerna i byn Pebvil väljer ny hövding
1935

http://sovversiva.wordpress.com/2014/03/21/indianerna-i-byn-pebvil-valjer-ny-hovding/
UPA. Tryck Stockholms LS 1975 Texten hämtad från ”Diktatur” – utg på svenska 1935. Övers. Arne Holmström.

sv.anarchistlibraries.net

Indianerna i byn Pebvil väljer ny hövding

B. Traven

1935

Till Pebvil hörde ungefär femton tusen oavhängiga indianer, som var fördelade över en stor yta och som hade sin samlingsplats i Pebvil. Här var cabildon och kyrkan. I cabildon bodde sekreteraren. Pueblon, stammens federativa organ, leddes av en indiansk jefe.

Alla spanjorernas försök att upplösa pueblon och dela upp den i fincas och domäner hade under trehundra år slagits tillbaka. Pueblon var för stark. När enskilda grupper och släkter inte kunde stå emot trycket, vek de undan; när soldaterna väl var borta och en finquero slagit sig ner på en finca, blev han mördad eller bortdriven. Spanjorerna gav till sist upp försöken att undertrycka pueblon. De spanska guvernörerna, som fått motta goda råd av köpmän och hantverkare av spansk härstamning, kom till sist till övertygelsen att det för affärerna och för ett fredligt och framgångsrikt samarbete med indianerna var tjänligast att erkänna pueblons oavhängighet och leva i endräkt med dess folk, köpa upp deras produkter och i stället till dem sälja varor, som de behövde. Båda, såväl den indianska pueblon som den stora mexikanska plats, som låg närmast pueblon, och därför utgjorde dennas viktigaste marknad, tjänade förträffligt på detta ömsesidiga respekterande av varandras självständighet. Hälften av all handel i den mexikanska staden gällde pueblon.

Pebvil var det gemensamma namnet på fyra stammar, som alla talade samma språk, alla ägde samma seder och traditioner, som klädde sig på samma sätt och var så vänligt sinnade mot varandra att pojkar från den ena stammen kunde gifta sig i vilken som helst av de tre andra stammarna, om bara en flicka sa ja, och bröllopsgåvan till fadern motsvarade dennes pretentioner.

Platsen, där kyrkan och cabildon befann sig och där det bodde ett trettiotal familjer, erhöll det federativa namnet Pebvil, efter vilket namn hela landet uppkallades. Platsen var nationens politiska medelpunkt. Hit kom släkterna till årsfesten, och hit sände de enskilda stammarna och släkterna sina utvalda råd.

Från detta politiska centrum grupperade sig olika stammar eller barrios i fyra riktningar. Det bodde oftast endast fyra till tio familjer i samma by. Avståndet mellan byarna var, allt eftersom trakten och jordmånen tillät det, tre hundra till mer än tusen steg.

Alla dessa byar på tre eller fyra familjer bildade allt efter som de låg inom det norra, södra, östra eller västra området, var sin barrio i norr, söder, öster och väster. Varje barrio hade sitt urgamla indianska namn. Men genom inflytande från den katolska religionen och för att djävulen inte skulle ställa till så mycket ofog och förtretligheter, hade man framför

i hög grad att förvalta ämbetet så som hans folk hade väntat sig, då de valde honom.

Nästan alltid blir det på den avsides liggande kroppsdelen kvar tillräckligt med ärr för att han inte blott ända in i sin höga ålderdom på ett ovedersägligt sätt ska kunna bevisa att han en gång vederfarits äran att vara hövding utan även för att han aldrig skall gripas av lust att emot sitt folks seder ännu en gång låta välja sig till hövding.

Det skulle nog inte skada att råda proletärerna att använda denna välbeprövade indianska valmetod särskilt när det gäller att välja funktionärer i deras fackliga och politiska organisationer. Inte bara i Ryssland, där det är mest av nöden, utan även i alla andra europeiska länder, där Marx och Lenin förklaras för pelarhelgon, skulle de kämpande proletärerna långt säkrare kunna uppnå för dem gynnsamma resultat, om de årligen satte en varm eld under baken på sina ledare. Ingen ledare är oersättlig. Och ju oftare nya ledare sätts på en glödande stol, desto mer levande förblir rörelsen. Var inte blyg, proletär. Och framför allt inte sentimental.

långvarig för att det varken skulle bli något kvar av honom själv eller av stolen.

Så snart krukan med de glödande kolen ställts under stolen, läses det upp versifierade tal av representanter från den stam vars utvalde nu träder tillbaka, från den stam, som följande år skall välja jefe, och från den nye casiquens stam.

Så länge dessa tal inte är avslutade, får den nye hövdingen inte resa sig upp från sin plats.

Det beror nu på hans popularitet eller impopularitet som medborgare, huruvida männen, som håller talen, läser upp rimmen långsamt och omständligt eller drar igenom dem så kvickt de vågar för att inte allt för tydligt förråda sin avsikt. Om den man, som står sist i tur med sitt tal, anser att de båda föregående talarna haft alltför bråttom, kan han i stället läsa upp sina verser så mycket långsammare.

Vad han än må känna, förråder likväl hövdingen vare sig med en min eller en gest, hur nära elden är honom.

Tvärtom. När talen väl är slut, rusar han inte strax upp, glad över att upphettningen är överstånden, utan han blir lugnt sittande ännu en god stund för att visa att han inte tänker springa från de obehag, som hans ämbete kan komma att lägga i hans väg. Ofta skämtar han nu även själv. Och detta stegrar männens förtjusning, vilka noggrant iakttar honom och girigt väntar på att han ska visa ett tecken till smärta för att kunna skratta ut honom. Men ju roligare hans skämt är och ju längre han förblir sittande, desto lättare vinner han männens aktning och förtroende.

Hans skämt försöker länka löjet över på andra män. Han säger till en av dem:

- Du har ju inte några lungor, din stackare, kan du inte blåsa på elden, så att man för en gångs skull kan få känna lite värme under ändan? He, Elizio, kom hit och skrapa bort isskorpan under rumpan på mig.

Kolen börjar nu slockna.

Långsamt reser sig hövdingen. Men isen, som han talade om, är inte alldeles obehövlig. Huden är full av stora blåsor, på flera ställen finns det brännskorpor, vilket man också på långt håll kan känna på lukten.

En vän till honom kommer fram, gnider in hans bak med olja och lägger sen om ett förband av söndermosade blad, medan en annan häller upp ett stort glas tequila åt honom.

Det dröjer veckor, innan hövdingen kan glömma, vad han haft under baken. Detta hjälper honom under de första månaderna av hans ämbetstid

de indianska namnen satt ett heligt namn. Därför hette den ena barrion San Andres, den andra San Marco, den tredje San Pedro och den fjärde San Miguel. Var och en av dessa barrios hade en feria, en stor fest, då dess skyddspatron, alltså San Marco eller San Pedro, hade sin dag i kalendern.

Varje barrio, eller varje stam, hade sen urgamla tider sitt eget speciella hantverk, som respekterades av alla de andra stammarna. Det gjordes aldrig något försök från någon av stammarna att arbete sig in i en annan stams hantverk. Den ena stammen förfärdigade krukor och andra lervaror, den andra gjorde hattar, den tredje korgar och mattor och den fjärde filtar. Ingen enskild medlem av området tillverkade sin egen hatt. Det var sed och bruk att köpa hattar av den stam, som hade det uråldriga privilegiet att tillverka hattar. På samma sätt använde inte heller någon kvinna inom landsdelen en kruka, som inte tillverkats av den stam, som ägde rätt att framställa krukor och fat för sina landsmäns räkning. Och detta gjordes, fastän varje indian var i stånd att själv göra sin hatt, själv fläta sin petate, själv forma och bränna sina lerkärl.

Det finns bland de indianer, som lever oavhängiga, nästan lika många regeringsformer som det finns områden och språk. Det finns casiquer eller jefes, som väljs på livstid, med den inskränkningen att de kan avsättas, om de visar sig odugliga till sitt ämbete; det finns casiquer, som inte väljs utan långsamt flyttas upp från ett lägre ämbete; det finns styrelser, som inte består av en hövding utan av fyra olika män med samma rättigheter och plikter; det finns casiquer, vilkas ämbetstid räcker över fyra år, och det finns sådana som inte regerar mer än ett år; det finns grupper där en man, som en gång varit casique, aldrig mer i sitt liv kan förvalta detta ämbete, hur duktig han än må vara; i andra delar däremot kan en man väljas på nytt efter det att två, tre, fyra eller flera andra casiquer innehaft ämbetet, sen han sist var casique. I några fall kan aldrig en man, vars far en gång varit casique, bli vald. Hur olika dessa former än må vara, är de likaväl alla utan undantag byggda på republikansk och demokratisk grund.

I Pebvil gällde ännu ett annat system. Det skulle säkert, om man företagit en noggrann undersökning, kunnat ledas tillbaka till den dag, folket under sitt sökande efter ny jord för första gången kom hit, slog sig ned och de fyra släkterna från början besatte de fyra områden, som bestod ännu i dag. Av nyttighetsskäl och för att bättre kunna försvara sig mot andra indianfolk i trakten bildade de fyra stammarna en federation, inom vilken varje stam behöll sin självständighet.

För att var och en av de fyra stammarnas rättigheter och egenheter skulle tillvaratas samtidigt med att federationens kraft och enighet stärk-

tes, beslöt männen i rådet följande: landets hövding omväljs varje år. Den, som en gång varit casique, kan inte bli det ännu en gång. Ämbetstiden är ett år. Varje år skall en ny barrio välja casique. Endast medlemmar av den barrio, som det året har att utse casique, får delta i valet. Den tjänstgörande casiquen ska under sin ämbetstid bo i federationens huvudort, där det tilldelas honom god och riklig jord, som han kan bruka tillsammans med sin familj. Någon annan gottgörelse erhåller han inte. För fel i skötseln är han ansvarig inför representanter för alla fyra stammar.

Ceremonin med installerandet av den nya hövdingen i hans ämbete försiggick under egendomliga former.

På den sjätte dagen efter det att solen på nytt börjat stiga i sitt lopp, efter vår almanacka omkring den tjugosjunde eller tjugoåttonde december, firades den stora festen.

Ceremonin har nu fullständigt anpassat sig efter vår almanacka, så att den alltid äger rum den första januari.

Klockan sex på morgonen kommer hela den stam, som skall utse den nya hövdingen, uppmarscherande på platsen framför cabildon och för med sig den utvalde jefen. Det står medlemmarna i de övriga tre barrios fritt att också infinna sig till festen.

Några män springer till kyrkan för att ringa i klockorna. Någon präst finns det inte på platsen. Han företar den mycket besvärliga resan till denna avsides liggande plats på det höga klippiga bergslandet endast en gång om året för att rabbla upp en mässa, döpa barn, välsigna äktenskap, som är ett halvt århundrade gamla i tid och syndig njutning, med vigvatten, bestänka gravar, vars exakta läge det inte längre går att fastställa, för att nedkalla den apostoliska och allena saliggörande välsignelsen över alla fåren, de mänskliga såväl som de ullförsedda, och för att inkassera pengarna för dopen, mässorna, välsignelserna, vigvattenbestänkandet och för förlåtandet av tillfredsställda lustar i oinvigda och icke välsignade äktabäddar. Till festen för insättandet av den nye hövdingen i hans ämbete infinner sig inte señor curan, emedan just den dagen, nyårsdagen, arbetet på den högstes vinberg gestaltar sig mera framgångsrikt i en kyrka på någon större plats i staten.

Medan nu klockorna ringer, fyras det av ett fyrverkeri. Det musiceras och dansas under skämt och glam.

Den nyvalde hövdingen presenteras framför cabildons port av sin stams utvalda män och för den avgående hövdingen och dennes råd. Med denna presentation är prövningen av valdokumenten fullbordad.

Den avgående hövdingen håller på indianska ett tal, som har poetisk form och förmedlingen är mycket gammalt.

Den nye hövdingen svarar därpå anspråkslöst och hövligt. Även hans tal är på indianska och även han använder sig av gamla rim, som för länge sedan, sannolikt för tusentals år sen, diktats enkom för denna handling.

Efter det att ämbetsstaven till sist efter många ceremonier blivit överlämnad, hämtar man en stol.

Denna stol ät låg. Den är tillverkad av en sorts bastliknande trä och verkar flätad. Sitsen är urholkad.

Under skratt och glam och grovkornigt skämt från männen, som bevistar ceremonin, drar den nye hövdingen av sig sina vita bomullsbyxor och sätter sig med den nakna baken i hålet i stolen.

På högra armen bär han ämbetsstaven, en ebenholtsstav med silverknopp, och sitter så vördnadsbjudande på stolen med ansiktet vänt mot alla männen, som står framför honom.

Han sitter där full av allvar och upphöjt majestät, som ville han skrida till sin första allvarliga ämbetsmannahandling.

Skämtet och skrattet från de omkringstående männen förstummas nu för ett ögonblick. Det verkar som om all gjorde sig beredda att med andakt lyssna till den nye hövdingens första betydelsefulla ord.

Men nu kommer det fram tre män, som skickats till festen av den stam, som följande år har att välja hövding.

Dessa män bär på en lerkruka, i vilken det är borrat talrika draghål. Krukan är fylld med glödande träkol, som tack vare draghålen hålls vid god glöd.

Med ett versifierat tal på indianska språket förklarar en av männen vad som är syftet med den handling, som de nu står i begrepp att utföra.

När han slutat sitt tal, ställer han krukan med de glödande kolen under den nye hövdingens nakna ändalykt.

I sitt tal har mannen sagt att denna eld under baken på hövdingen, som vördnadsbjudande sitter på sin ämbetsstol, ska tjäna honom som erinran om att han inte sitter där för att ta igen sig utan för att arbeta för folket; vidare ska han inte glömma vem som lagt elden under hans bak. Den har placerats där av den stam, som nästa år ska bestå ny hövding, och det har skett för att redan nu erinra honom om att han inte fått någon livstidspost, att han måste överlämna ämbetet så snart hans tid utgått för att förhindra uppkomsten av livslångt herravälde och diktatur, vilket är skadligt för ett folks trevnad och fortväxt. Skulle han likaväl försöka sig på att sitta kvar, skulle man göra upp en eld under hans bak, tillräckligt stor och tillräckligt